

7Q3 Obecná a románská lingvistika

Student si losuje dvě otázky, jednu z oddílu Obecná lingvistika a jednu z oddílu Románská lingvistika. Zkouška probíhá v češtině.

Obecná lingvistika

1. Lingvistika jako vědní disciplína, lingvistika obecná a speciální, teoretická a aplikovaná, základy lingvistické metodologie, model a teorie, jazyk lingvistiky.
2. Definice jazyka, jazyk jako systém, teorie znaku, pojem struktury, langue a parole, synchronie a diachronie, jazyk jako schopnost lidské mysli, funkce jazyka.
3. Základní jednotky jazyka, jazykové roviny (plány) a jazykovědné disciplíny; pojem „faculty of language” a „interface” v generativní lingvistice.
4. Jazyky – genealogická klasifikace a typologie.
5. Korpusová lingvistika a lingvistická metodologie (korpus vs. introspekce v závislosti na jazykovědné teorii, reprezentativnost jazykových dat, reprezentativnost korpusu).
6. Základní statistika v korpusu: četnost (frekvence) absolutní a relativní, ARF, srovnání četnosti, měření souvýskytu (MI-score, T-score a další míry). Kvantitativní charakteristiky korpusových dat – Zipfovy zákony.
7. Základní problémy počítačového zpracování přirozeného jazyka (přirozený vs. formální jazyk, Turingův test, aplikace a problémy NLP, technologie založené na pravidlech a strojovém učení).
8. Jazykové technologie pro lingvisty: strojový překlad, CAT, paralelní korpus, elektronický slovník.
9. Významné teoretické směry v lingvistice, jejich východiska a cíle (evropský a americký strukturalismus, generativní lingvistika, kognitivní lingvistika)

Románská lingvistika

1. Latina mezi indoevropskými jazyky: italské jazyky a jazyková situace na Apeninském poloostrově. Periodizace vývoje latiny.
2. Latina klasická a latina lidová – základní charakteristika a zdroje pro její studium.
3. Romanizace. Příčiny jazykových změn a prvotní diferenciacie románských jazyků.
4. Klasifikace (genealogie, vlnová teorie, dialektové kontinuum). Rané texty románských jazyků.

5. Diferenciace románských jazyků: fonologická rovina.
6. Diferenciace románských jazyků: lexikální rovina.
7. Diferenciace románských jazyků: morfosyntaktická rovina.

Studijní literatura:

Obecná lingvistika

V češtině a angličtině:

ALLAN, Keith. *The Oxford handbook of the history of linguistics*. Oxford: Oxford University Press, 2013. Oxford handbooks in linguistics.

BOWERN, Claire a Bethwyn EVANS. *The Routledge handbook of historical linguistics*. London: Routledge, Taylor & Francis Group, 2015. Routledge handbooks in linguistics.

ČERMÁK, F. (2011), *Jazyk a jazykověda: přehled a slovníky*. Praha: Karolinum.

ČERMÁK, František: *Korpus a korpusová lingvistika*, Praha: Univerzita Karlova, nakladatelství Karolinum, 2017.

ČERNÝ, J. (1996), *Dějiny lingvistiky*, Olomouc: Votobia.

ČERNÝ, J. (1998), *Úvod do studia jazyka*, Olomouc: Rubico.

ERHART, A. (1990), *Základy jazykovědy*, Praha: Státní pedagogické nakladatelství.

FASOLD, R. W. - CONNOR-LINTON, J. (2006), *An introduction to language and linguistics*. Cambridge: Cambridge University Press.

HAJIČOVÁ, E. – PANEVOVÁ, J. – SGALL, P. (2002), *Úvod do teoretické a počítačové lingvistiky*, Praha: Karolinum.

HALLIDAY, M. A. K. a Jonathan WEBSTER. *On language and linguistics*. London: Continuum, 2003. Collected works of M. A. K. Halliday.

KARLÍK, P. – NEKULA, M. - PLESKALOVÁ, J. (eds.) *Nový encyklopedický slovník češtiny*, Praha: Nakladatelství Lidové noviny, 2016; <https://www.czechency.org/>.

MATTHEWS, Peter Hugoe. *The concise Oxford dictionary of linguistics*. 3rd ed. Oxford: Oxford University Press, 2014. Oxford paperback reference. ISBN 978-0-19-967512-8.

MCENERY, Tony, and Andrew HARDIE. *Corpus Linguistics: Method, Theory and Practice*. Cambridge – New York: Cambridge University Press, 2012.

POŘÍZKA, Petr. *Tvorba korpusů a vytěžování jazykových dat: metody, modely, nástroje*. Olomouc: Vydavatelství Filozofické fakulty Univerzity Palackého, 2014.

YULE, G. (2006), *The Study of Language*, Cambridge, Cambridge University Press.

V románských jazycích:

MOESCHLER, J. – AUCHLIN, A. (2000), *Introduction à la linguistique contemporaine*, Paris, Armand Colin.

Románská lingvistika

Obecné příručky v češtině a angličtině:

MAIDEN, M., SMITH, J., & LEDGEWAY, A. (Eds.) (2013), *The Cambridge History of the Romance Languages*. Cambridge: Cambridge University Press.

OSTRÁ, Růžena a Eva SPITZOVÁ. *Úvod do studia románských jazyků* (1992). Praha: Státní pedagogické nakladatelství. ISBN 80-210-0390-1.

OSTRÁ, Růžena. *Přehled vývoje románských jazyků* (1990). Praha: Státní pedagogické nakladatelství. ISBN 80-210-0151-8.

LEDGEWAY, Adam a Martin MAIDEN (2016). *The Oxford guide to the romance languages*. Oxford: Oxford University Press. Oxford Guides to the World's Languages.

Francouzština:

KLINKENBERG Jean-Marie, *Introduction aux études de linguistique romane*. Bruxelles: De Boeck, 1999.

PERRET Michèle, *Introduction à l'histoire de la langue française*. Paris: Armand Colin, 2008. ISBN: 978-2-200-34661-4.

WALTER, Henriette a Marie DOHALSKÁ (1993). *Francouzština známá i neznámá*. Praha: Jan Kanzelsberger. ISBN 80-85387-15-8.

Italština:

RENZI Lorenzo, ANDREOSE Alvisè, *Manuale di linguistica e filologia romanza*. Bologna: Il Mulino, 2009.

SERIANNI, Luca a Pietro TRIFONE (1994). *Storia della lingua italiana*. Torino: Einaudi. ISBN 88-06-13484-1.

HAMPLOVÁ, Sylva (2002). *Nástin vývoje italského jazyka*. Praha: Karolinum. Učební texty Univerzity Karlovy v Praze. ISBN 80-246-0396-9.

Španělština:

LAPESA, Rafael (1999). *Historia de la lengua española*. Madrid: Gredos. Biblioteca románica hispánica. III., Manuales. ISBN 84-249-0072-3.

- ZAVADIL, Bohumil (2015). *Historia de la lengua española: introducción a la etimología*. Praha: Karolinum. ISBN 978-80-246-2207-1.
- CANO AGUILAR, R. (1992): *El español a través de los tiempos*. Madrid: Arco/Libros.
- CANO AGUILAR, R. (dir.). (2004): *Historia de la lengua española*. Barcelona: Ariel.
- ECHENIQUE, M. T. y M. J. MARTÍNEZ ALCALDE. (2003): *Diacronía y gramática histórica de la lengua española*. Valencia: Tirant lo Blanch.
- GAUGER, Hans-Martin (1989): *Introducción a la lingüística románica*. Madrid, Gredos.
- GOETZ, Rainer H. (2007): *La lengua española: panorama sociohistórico*. London, McFarland & comp.
- GUTIÉRREZ-REXACH, J. (2016). *Enciclopedia de lingüística hispánica*. London: Routledge, Taylor & Francis Group
- LLEAL, C. (1990): *La formación de las lenguas romances peninsulares*, Barcelona: Barcanova.
- LÜDTKE, H. (1974.) :*Historia del léxico románico*, Madrid: Gredos.
- MEDINA LÓPEZ, Javier (2002): *Lenguas en contacto*. Madrid, Arco Libros.
- MUNTEANU COLÁN, Dan (2005): *Breve historia de la lingüística románica*. Madrid: Arco/Libros
- TORRENS ÁLVAREZ, M^aJ. (2007): *Evolución e historia de la lengua española*, Madrid: Arco Libros.